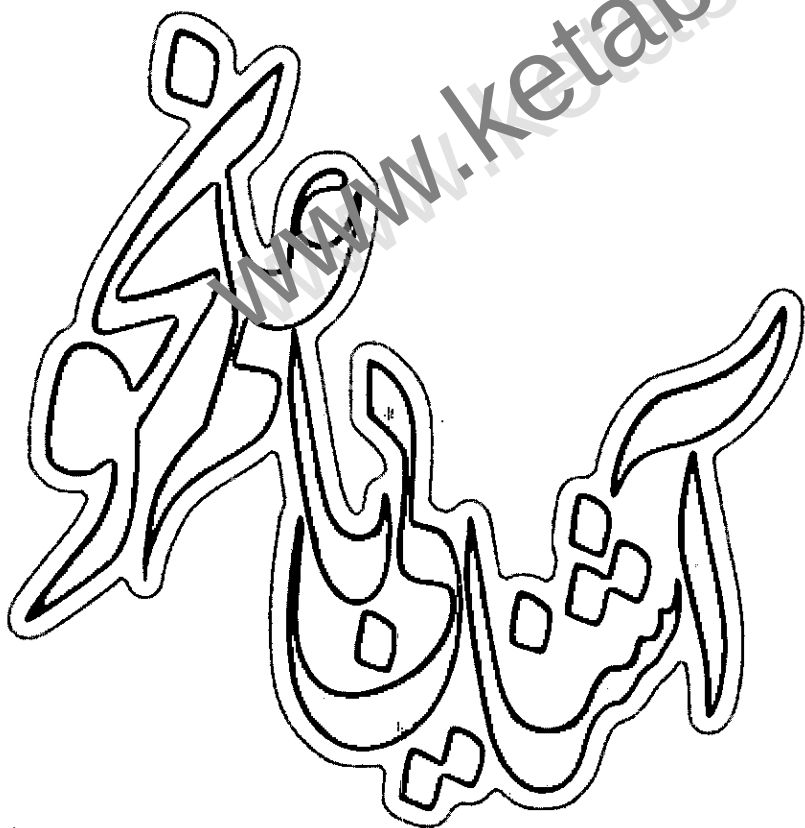

پدیدآورنده: نقشه‌چی، مهدی، ۱۳۵۷-
 عنوان: آشنایی با علم نحو
 تکرار نام پدیدآور: سید مهدی نقشه‌چی
 مشخصات نشر: قم: فانوس اندیشه، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص. : جدول، نمودار
 قیمت: ۷۰۰۰ ریال
 ISBN: 978-600-5901-35-1
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: اثر حاضر برگرفته از کتاب سرآغاز نحو می‌باشد که
 توسط همین مولف و ناشر می‌باشد.
 یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس
 موضوع: زبان عربی - نحو
 موضوع: زبان عربی - نحو - راهنمای آموزشی
 رده کنگره: ۱۳۹۱، ۷۱۵۲، ن/۷۱۵۲، ۶۲۰۳ Pj
 رده دیویی: ۴۹۲/۷۵
 شماره کتابخانه ملی: ۲۵۴۳۲۳۴

www.ketab.ir

مؤلف: سید مهدی نقشه‌چی ناشر: فانوس اندیشه طراح گرافیک: حمید پورشریف

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۱ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ویراستار: حسین حبیبی

چاپ و صحافی: باقری قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸۶۰۰۵۹۰۱۳۵۱

حق چاپ محفوظ است

جهت سفارش خرید با شماره ۰۹۱۹۴۵۲۰۴۶۶ تماس حاصل فرمایید.

قم، خیابان ارم، روبه روی پاساژ قدس، انتشارات فانوس اندیشه

EMAIL: FANOSEANDISHE@YAHOO.COM

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۳۲۹۲، ۰۲۵۱-۷۷۴۴۴۵، تلفکس: ۰۲۵۱-۷۷۴۴۴۵

فهرست

۳۹ اسم استفهام	۹ سرآغاز
بخش سوم: اعراب	بخش اول: مقدمه
درس هفتم: عامل و معمول - انواع اعراب ۴۳	درس اول: شناخت، فایده و
۴۳ عامل و معمول	موضوع علم نحو ۱۳
۴۴ انواع اعراب	شناخت علم نحو ۱۳
درس هشتم: شناخت علامتهای اعراب	فایده علم نحو ۱۴
در فعل ۴۷	موضوع علم نحو ۱۵
عاملهای اعراب فعل	بنیانگذار علم نحو ۱۵
مضارع ۴۷	درس دوم: شناخت کلمه و کلام و
علامتهای اعراب فعل	اقسام آن ۱۷
مضارع ۴۸	شناخت کلمه و کلام ۱۸
درس نهم: شناخت علامتهای اعراب در	اقسام کلمه و کلام ۱۹
اسم - علامتهای رفع ۵۱	بخش دوم: مبنیات
درس دهم: شناخت علامتهای اعراب در	درس سوم: شناخت کلمات مبنی ۲۳
اسم - علامتهای نصب ۵۵	نوع بنای حروف و افعال ۲۴
درس یازدهم: شناخت علامتهای اعراب در	درس چهارم: شناخت ضمیر ۲۷
اسم - علامتهای جر ۵۹	معرفی تفصیلی انواع ضمیر ۲۸
بخش چهارم: مرفوعات	درس پنجم: شناخت اسم اشاره ۳۳
درس دوازدهم: شناخت فاعل ۶۷	اسم اشاره مشترک ۳۴
عامل در فاعل ۶۸	اسم اشاره مختص ۳۵
اقسام فاعل ۶۸	درس ششم: شناخت اسم موصول و اسم
درس سیزدهم: احکام فعل و فاعل ۷۱	استفهام ۳۷
رابطه فعل و فاعل از جهت	اسم موصول ۳۷
مذکر و مؤنث آوردن فعل ۷۱	اقسام اسم موصول ۳۷

درس هجدهم: شناخت مفعول به (۱) ۹۳

درس نوزدهم: مفعول به (۲) ۹۷

شناخت فعل لازم و متعدی ۹۷

افعال قلوب ۹۸

درس بیستم: شناخت مفعول فیه ۱۰۱

اقسام مفعول فیه ۱۰۱

درس بیست و یکم: شناخت مفعول له ۱۰۵

اقسام مفعول له ۱۰۵

درس بیست و دوم: شناخت مفعول مطلق ... ۱۰۷

اقسام مفعول مطلق ۱۰۷

درس بیست و سوم: شناخت حال ۱۱۱

درس بیست و چهارم: شناخت تمیز ۱۱۵

درس بیست و پنجم: شناخت مستثنی ۱۱۹

اقسام استثناء ۱۲۰

درس بیست و ششم: اعراب مستثنی ۱۲۳

درس بیست و هفتم: شناخت منادا و بقیه

منصوبات ۱۲۷

اقسام منادا ۱۲۷

حروف ندای دیگر ۱۲۸

بخش ششم: مجرورات

درس بیست و هشتم: شناخت مجرور به

حرف جر ۱۳۳

معرفی حروف جر و بیان

معرفی حروف جر و بیان

مفرد و مثنی و جمع

آوردن فعل ۷۲

درس چهاردهم: شناخت نایب فاعل ۷۵

روش تبدیل فعل معلوم به

فعل مجهول ۷۵

درس پانزدهم: شناخت مبتدا و خبر ۷۹

موارد جواز نکره بودن

مبتدا ۸۰

جمله خبریه ۸۰

درس شانزدهم: اسم افعالی ناقصه و افعال مقاربه

حروف شبیه به لیس ۸۳

معرفی نواسخ ابتدائیت ۸۳

ویژگی افعال ناقصه و افعال مقاربه

و حروف شبیه به لیس ۸۳

اسم افعال ناقصه ۸۴

اسم افعال مقاربه ۸۴

اسم حروف شبیه به لیس ۸۵

درس هفدهم: خبر حروف مشبّهه بالفعل و

«لا»ی نفی جنس ۸۷

ویژگی حروف مشبّهه بالفعل و

«لا»ی نفی جنس ۸۷

خبر حروف مشبّهه بالفعل ۸۷

خبر «لا»ی نفی جنس ۸۸

اگرچه جمله ۸۹

درس سی و هشتم: اسم فاعل و عمل آن ۱۷۱

عمل اسم فاعل ۱۷۱

شرایط عمل اسم فاعل ۱۷۲

درس سی و هفتم: اسم مفعول و اسم مبالغه

و عملشان ۱۷۷

درس سی و هشتم: صفت مشبّهه

و عمل آن ۱۷۹

عمل صفت مشبّهه ۱۷۹

درس سی و نهم: اسم تفضیل

و عمل آن ۱۸۳

عمل اسم تفضیل ۱۸۳

بخش نهم: افعال

درس چهارم: شناخت افعال ناقصه ۱۸۷

معانی افعال ناقصه ۱۸۷

درس پنجم: شناخت افعال مقاربه و

افعال قلوب ۱۹۱

افعال مقاربه ۱۹۱

افعال قلوب ۱۹۲

خصوصیات افعال

قلوب ۱۹۲

درس چهارم و دوم: شناخت افعال مدح و

ذمّ و فعل تعجب ۱۹۵

معرفی افعال مدح و ذمّ ۱۹۵

ویژگی های افعال مدح و ذمّ ... ۱۹۵

نقش ترکیبی مخصوص ۱۹۶

بازگشتی به بحث مبتدا

و خبر ۱۳۵

درس بیست و نهم: شناخت مضاف الیه ۱۳۹

اقسام مرکب اضافی ۱۴۰

فایده های اضافه معنوی ۱۴۱

بخش هفتم: توابع

درس سی ام: شناخت نعت ۱۴۵

تبعیت صفت از موصوف ۱۴۶

درس سی و یکم: شناخت تأکید ۱۴۹

تأکید لفظی ۱۴۹

تأکید معنوی ۱۵۰

درس سی و دوم: شناخت عطف

حروف ۱۵۵

معانی حروف عطف ۱۵۵

درس سی و سوم: احکام عطف ۱۵۹

عطف اسم ظاهر بر ضمیر متصل ... ۱۵۹

عطف دو لفظ بر دو لفظ ۱۶۰

عطف فعل بر فعل ۱۶۰

عطف جمله بر جمله ۱۶۰

درس سی و چهارم: شناخت عطف بیان

و بدل ۱۶۱

اقسام بدل ۱۶۲

بخش هشتم: اسم های عامل

درس سی و پنجم: مصدر و عمل آن ۱۶۷

عمل مصدر ۱۶۷

حروف جرّ زائده ۲۲۳

حروف جرّ شبه زائده ۲۲۳

درس چهل و نهم: اعراب تقدیری

در اسم ۲۲۷

درس پنجاهم: اعراب تقدیری

در فعل ۲۳۱

والسلام

فعل تعجب ۱۹۷

بخش دهم: حروف

درس چهل و سوم: شناخت حروف

مصدریه ۲۰۱

معرفی حروف مصدریه ۲۰۱

درس چهل و چهارم: شناخت حروف شرط ... ۲۰۵

ویژگی معنوی «لو» ۲۰۵

ویژگی های جزای «لو» ۲۰۶

ویژگی معنوی «إن» ۲۰۶

حالات گوناگون شرط و جزا ... ۲۰۶

درس چهل و پنجم: شناخت حروف

مشبّهه بالفعل ۲۱۱

معانی این حروف ۲۱۱

تفاوت «إن» و «أن» ۲۱۱

درس چهل و ششم: شناخت حروف شبیه به

لیس و لای نفی جنس ۲۱۵

حروف شبیه به لیس ۲۱۵

شرایط عمل این حروف ۲۱۵

«لا»ی نفی جنس ۲۱۶

درس چهل و هفتم: شناخت حروف جواب ۲۱۷

بخش یازدهم: خاتمه

درس چهل و هشتم: شناخت شبه جمله ۲۲۱

احکام متعلّق ظرف و جار

و مجرور ۲۲۱

موارد تقدیر متعلّق ۲۲۲

پیش‌گفتار

آنگاه که اندیشه از گذرگاه کلام عبور می‌کند، از عالم غیب به شهود پا می‌نهد و خویش را به مکاشفه می‌گذارد. اگر این گذرگاه کمی سست باشد، اندیشه در میانه راه فرو می‌ریزد و کشفی حاصل نمی‌آید. از این رو، باید بنیان کلام را بر حکم بنا نهاد تا چیزی از اندیشه فرو گذار نگردد.

خدا گذرگاهی راسخ بنا نهاد، از خیرش تا انسان، به نام «قرآن». دریغ است که آدمی، این مسافر ابدیت، از مشاهده و ملاقات اندیشه‌های نورانگیر ابدی که ره‌آورد این قرآن است، محروم بماند و سر فرو برد بر بیهودگی و کوتاه‌نظری.

فهم زبان قرآن و کلام مفسران آسمانی آن، می‌طلبد که با زبان و ادبیات عرب آشنا شویم. از نخستین گام‌های این راه، آشنایی با علم نحو است.

کتاب حاضر که در ابتدا به صورت جزوه آن را نوشته بودم، در طی چهار سال در مدرسه علمیّه صاحب الزمان (عج) اصفهان تدریس می‌شد. سپس با همت معاونت پژوهش - حوزه علمیّه اصفهان و اصلاحات برادر گرامی آقای حسین جمالی، به صورت کتاب به چاپ رسید و به مدت دو سال در مدارس تحت پوشش آن مرکز تدریس شد. در سال ۱۳۸۹ حقیر آن جزوه نخستین را کامل کرده، با عنوان «سرآغاز نحو» به چاپ رساندم. با درخواست معاونت آموزش حوزه علمیّه اصفهان مبنی بر تهیه خلاصه‌ای از آن کتاب، مجموعه پیش رو گردآوری شد.

از ویژگی‌های این کتاب می‌توان بدین موارد اشاره کرد:

- تعاریف و قواعد، با سیری منطقی و گام به گام ارائه شده تا همراه با مخاطب حرکت نموده، او را به هدف برسانیم.
- از آنجا که هدف اصلی از خواندن ادبیات عرب، فهم قرآن و سنت است، سعی شده مثال‌ها از آیات نورانی قرآن و کلمات گهربار اهل بیت (علیهم‌السلام) باشد.
- در پایان هر درس، آزمون‌هایی طراحی شده که دربردارنده سؤالات حفظی و کاربردی

است. در سؤالات کاربردی، آیات و روایاتی به کار رفته که متفاوت با مثال‌های متن درس است. از این رو، حل این آزمون‌ها، در تثبیت و فهم بیشتر مطالب هر درس کمک شایانی می‌کند.

• در هر بحث، برای پرهیز از طرح اقوال گوناگون، فقط یک قول که معمولاً قول مشهور بوده، بیان شده تا فهم مطالب برای نوآموز دشوار نگردد.

• پس از هر درس، متنی عربی از کتب نحوی آمده که مربوط به محتوای همان درس است. حجم این متون در درس‌های ابتدایی کم است، اما به تدریج بر آن افزوده می‌شود تا نوآموز گام به گام با متون عربی آشنا شود. این متن‌ها در درس‌های ابتدایی به طور کامل علامت‌گذاری شده، تا به تدریج با فراگیری هر موضوع، اعراب موارد مربوط به آن برداشته شده است. گزینش متن‌ها چنان است که نوآموزان عزیز با کتب گوناگون نحو آشنا شوند.

امید است که این مجموعه برای طلاب عزیز مفید واقع گردد. البته، مجموعه حاضر، خالی از عیب و نقص نیست؛ از این رو، پیشاپیش ممنونم از همه برادرانی که عیب‌های این اثر را به این کمترین، هدیه می‌کنند.

در خاتمه، با تمام وجود، در مقابل ولی نعمت خویش، مولای پرده‌نشینان علیه السلام، سر فرود می‌آرم و با رویی سیاه و شرمی دائم، این وجیزه بی‌مقدار را، به پای او می‌ریزم؛ به امید گوشه چشمی.

والسلام

۱۴ رمضان ۱۴۳۳

۱۵ مرداد ۱۳۹۱

آدرس الکترونیکی: naghshechi.m@gmail.com

تلفن تماس: ۰۹۱۳۸۷۷۸۰۲۰